

ترجمه و راهنمای

متون تاریخی و جغرافیایی به زبان عربی

(رشته الهیات ، گرایش تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی)

براساس کتاب:

دکتر نورالله نسائی

ترجمه و تنظیم:

فاطمه حاجی زاده

(مدرس دانشگاه پیام نور تبریز)

ترجمه ی کتاب شامل:

ترجمه ی شرح حال مولفان ، متون عربی و واژگان

مجموعه سوالات طبقه بندی شده ی ادواری به تفکیک دروس (سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۴)

سرشناسه	کتابی، نورالله، ۱۳۱۸ - ۱۳۷۹.
عنوان قراردادی	منتخب المصنوع التاريخيه و الجغرافيه فارسي
عنوان و نام پدیدآور	ترجمه و راهنمای متون تاریخی و جغرافیایی به زبان عربی (رشته الهیات، گرایش تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی) ... / ابو ساس کتاب نورالله کسائی؛ ترجمه و تنظیم فاطمه حاجی زاده
مشخصات نشر	تبریز: انتشارات پژوهش های دانشگاه، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۲۳۵ ص
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۰۳۸-۵۰۰-۴
وضعیت فهرست نویسی	فیب
یادداشت	عنوان اصلی: منتخب المصنوع التاريخيه والجغرافيه
موضوع	جغرافیای اسلامی -- متون قدیمی تا قرن ۱۴ -- مجموعه‌ها
موضوع	th century -- Collectionsr-Geography, Arab -- Early works to
موضوع	تاریخ‌نویسان
موضوع	Historians
موضوع	اسلام -- تاریخ -- متون قدیمی تا قرن ۱۴ -- مجموعه‌ها
موضوع	th century -- Collectionsr-Islam -- History -- Early w
موضوع	تاریخ‌نویسان -- جهان -- سرگذشت‌نامه
موضوع	Muslim history -- Biog
موضوع	کشورهای اسلامی -- جغرافیا -- تاریخی
موضوع	Islamic countries -- Historical geography
موضوع	کشورهای اسلامی -- تاریخ -- متون قدیمی تا قرن ۱۴
موضوع	th centuryr-Islamic Empire -- History -- Early works to
شماره افزوده	حاجی زاده، فاطمه، ۱۳۶۴ -
شماره افزوده	کتابی، نورالله، ۱۳۱۸ - ۱۳۷۹. منتخب المصنوع التاريخيه والجغرافيه فارسي
رده بندی کنگره	G۹۲/د۵۸۰۴۱ ۱۳۹۵
رده بندی دیویی	۹۱۰۹
شماره کتابشناسی ملی	۴۲۵۳۲۰۴

عنوان : ترجمه و راهنمای متون تاریخی و جغرافیایی به زبان عربی

مؤلف : فاطمه حاجی زاده

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۳۸-۵۰۰-۴

صفحه آرای : نعیمه مناف زاده

طراح روی جلد : نعیمه مناف زاده

چاپ و صحافی : مدیروان

قطع : وزیری

انتشارات پژوهش های دانشگاه

مرکز تخصصی چاپ نشر کتب دانشگاه و نهادهای دولتی و اعضای هیات علم دانشگاهها

انتشارات پژوهش های دانشگاه
پوه اسلاميه و نهادهای دولتی نشر دانشگاه ها

آدرس دفتر مرکزی : آذربایجان شرقی، تبریز، آبرسان، مجتمع تجاری بلور، روبروی کلاتری، داخل حیاط (ضلع شرقی)، پلاک ۳۹

آدرس دفتر ارومیه : آذربایجان غربی، ارومیه، خیابان دیانت، نیش خیابان دیانت و حکمت، پلاک ۱۰۳ / ۹۱۴۹۴۶۱۱۴۰

آدرس دفتر اهر : آذربایجان شرقی، اهر، میدان معلم، روبروی اداره دارایی / ۹۳۰۸۱۴۸۴۸۶

آدرس دفتر بناب : آذربایجان شرقی، بناب، خیابان امام، روبروی حلال احمر، جنب فروشگاه بسیجیان / ۹۳۵۸۸۳۷۵۹۹

آدرس دفتر بخش : تهران، خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، پلاک ۲۱۷

تلفن های تماس بخش مدیریت : دکتر قربانی « ۰۹۱۴۶۱۴۳۳۴۶ / ۰۲۱۳۳۲۶۲۱۱۶ » بخش امور فنی : مهندس جهانگیری « ۰۹۱۴۵۰۱۹۸۵ / ۰۴۱۳۳۲۵۰۲۴۸ »

www.Unpb.org / Info@unpb.org

www.Pajohesh-daneshgah.ir / Info@pajohesh-daneshgah.ir

طبق قانون حمایت از حقوق ناشران و مولفان هر شخص حقیقی و حقوقی که تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر و مولف، نشر یا عرضه یا تکثیر یا تجدید چاپ نماید مورد

پیگیری جدی قانونی خواهد گرفت و مطابق با جرایم قوانین اسلامی برخورد خواهد شد.

فهرست مطالب

۱۰	پیشگفتار مترجم
۱۲	مقدمه ی دکتر نورالله کسایی
۱۳	شریف رضی
۱۳	نامه ی امام علی (ع)
۱۷	شرح واژگان: شریف رضی
۲۰	مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳)
۲۶	ابن واضح یعقوبی
۲۶	« خلافت امیرالمومنین علی بن ابیطالب »
۳۳	شرح واژگان: ابن واضح یعقوبی
۳۶	مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳)
۴۳	طبری
۴۳	بیان خبر خروج حسن بن زید محمد علوی
۴۸	شرح واژگان: طبری
۵۱	مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳)
۵۶	ابن اعثم کوفی
۵۶	بیان خبر به کار گماشته شدن افشین و جنگ او با بابک خرمی، ومنصوب شدن او در استان و آذربایجان ..
۵۸	شرح واژگان: ابن اعثم کوفی
۵۹	مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳)
۶۴	مسعودی
۶۵	یعقوب صفار
۷۰	شرح واژگان: مسعودی
۷۴	مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳)
۸۰	حمزه اصفهانی

- ۸۰.....پادشاهان اشغانی (اشکانی).
- ۸۲.....شرح واژگان: حمزه اصفهانی.
- ۸۴.....مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).
- ۸۸.....تنوخی.
- ۸۸.....حسن منجم کارگزار معز الدوله در اهواز و علاقه ی او به حکومت.
- ۹۰.....شرح واژگان: تنوخی (ه.).
- ۹۱.....مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).
- ۹۴.....ابوعلی مسکویه.
- ۹۴.....بداندیشی قبا: سنگا، طهور مزدک و نابودی پادشاهی اش.
- ۹۵.....« بیان چاره اندیشی خواهد بود که او را از زندان خارج کرد.»
- ۹۶.....شرح واژگان: ابوعلی مسکویه.
- ۹۸.....مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).
- ۱۰۲.....ابن اثیر.
- ۱۰۲.....« بیان حمله ی قوم تاتار به سرزمینهای اسد می.»
- ۱۰۶.....شرح واژگان: ابن اثیر.
- ۱۰۹.....مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).
- ۱۱۳.....ابن عبری.
- ۱۱۳.....استیلا هولاکو قلاع اسماعیلیه.
- ۱۱۶.....شرح واژگان: ابن عبری.
- ۱۱۷.....مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).
- ۱۲۰.....ابن طقطقی.
- ۱۲۱.....«چگونگی تدوین دیوان ها».
- ۱۲۲.....شرح واژگان: ابن طقطقی.
- ۱۲۳.....مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).
- ۱۲۶.....ابن خلدون.
- ۱۲۸.....مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).
- مقدمه: در فضیلت دانش تاریخ و تحقیق روشهای آن و اشاره به اخطاها و اوهامی که مورخان را دست می دهد
- ۱۳۰.....و یاد کردن برخی از علت های آن.

۱۳۶.....	شرح واژگان: ابن خلدون.....
۱۳۸.....	مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).....
۱۴۰.....	در اینکه ستم اعلام کننده ویرانی اجتماع و عمران است.....
۱۴۶.....	شرح واژگان: ابن خلدون.....
۱۴۸.....	مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).....
۱۵۰.....	سیوطی.....
۱۵۱.....	« مستنصر با... احمد».....
۱۵۴.....	شرح واژگان: سیوطی.....
۱۵۵.....	مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).....
۱۵۹.....	عزّاوی.....
۱۵۹.....	سلطان اولجایتو محمد ذابنده.....
۱۶۱.....	شرح واژگان: عزّاوی.....
۱۶۲.....	مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).....
۱۶۵.....	یعقوبی.....
۱۶۸.....	شرح واژگان: یعقوبی.....
۱۶۹.....	مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).....
۱۷۱.....	مقدسی.....
۱۷۱.....	سرزمین کوهستان.....
۱۷۲.....	مرزها و فهرست شهرها.....
۱۷۴.....	شرح واژگان: مقدسی.....
۱۷۶.....	مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).....
۱۸۱.....	خطیب بغدادی.....
۱۸۲.....	المدائن.....
۱۸۴.....	شرح واژگان: خطیب بغدادی.....
۱۸۵.....	مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹- ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).....
۱۸۷.....	ابن جبیر اندلسی.....
۱۸۸.....	در بیان شهر کوفه.....
۱۸۹.....	شرح واژگان: ابن جبیر اندلسی.....

مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹-۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).....	۱۹۱
رافعی قزوینی.....	۱۹۳
گزارشی از شهر قزوین و نواحی مربوط و آبراهه ها.....	۱۹۴
شرح واژگان: رافعی قزوینی.....	۱۹۶
مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹-۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).....	۱۹۸
یاقوت حموی.....	۲۰۰
شرح واژگان: یاقوت حموی.....	۲۱۳
مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹-۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).....	۲۱۵
محمد محمود بیاد.....	۲۱۹
شرح واژگان: محمد محمود بیاد.....	۲۲۸
مجموعه سوالات آزمونهای پایان ترم (نیمسال اول ۸۹-۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۹۴-۱۳۹۳).....	۲۳۰
ابن هشام.....	۲۳۵

زبان عربی، از جمله زبانهایی است که در قرون گذشته به عنوان زبان رسمی در عالم قلمداد می شد و بزرگان و علماء آن عصر بدین زبان به بیان آراء خویش و نگارش کتب می پرداختند و لذا آموختن این زبان و درک و فهم بیشتر آن از دیرباز امری ضروری بوده و هم اکنون نیز در مراکز علمی و دانشگاهی مورد توجه قرار گرفته و در مجموعه ی دروس دانشگاهی اهتمام خاصی بدان مبذول می گردد و واحدهای درسی متون عربی از دروس پایه ی دانشجویان رشته های مختلف دانشگاهی محسوب می شود و اینگونه دروس در آماده ساختن دانشجویان برای تحصیل در مراحل بالاتر و انجام مطالعات و تحقیقات گسترده و همچنین فراگیری زبان دیگر نقش به سزایی را ایفا می کنند.

اهمیت این امر، مولف کتاب "موسس تاریخیه و الجغرافیه" را بر آن داشته که به تدوین این مجموعه بپردازد، این کتاب از جمله کتب دانشگاهی مدون به زبان عربی است که گزیده هایی از متون تاریخی و جغرافیای تاریخی و اسلامی را از قرون نخستین تا قرن اخیر در بر می گیرد و دکتر نورالله کسائی گردآوری این مجموعه را عهده دار شده و تدوین این کتاب را جهت گنجاندن در واحدهای درسی دانشگاهی امری ضروری دانسته، چنانچه در رشته ی الهیات، گرایش "تاریخ فرهنگ و تمدن ملل اسلامی"، مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد به عنوان منبع اصلی واحد درسی "متون تاریخی و جغرافیایی" و "متون تاریخی و جغرافیایی و کتبیبه ها" محسوب می شود و همچنین جزو منابع آزمونهای ارشد و دکتری این رشته در مجموعه سوالات عربی تخصصی است.

علاوه بر این، جزو واحدهای درسی رشته تاریخ اسلام و تاریخ ایران اسلامی در مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه ها اعم از دانشگاههای دولتی و آزاد و بخصوص دانشگاه پیام نور و دوره های فراگیر (دانش پذیری) این دانشگاه می باشد و سازمان مطالعات و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها، انتشارات سمت، در چندین نوبت به چاپ این کتاب همت گماشته است، بنابراین، این کتاب از منابع اصلی آزمونهای ورودی تحصیلات تکمیلی می باشد و دانشجویان رشته های مذکور، ملزم به گذراندن این واحد درسی دانشگاهی در مقاطع مختلف هستند.

لذا در این مقوله بر آن شدیم تا با ترجمه ی کتاب "بخصوص التاریخیه و الجغرافیه" گامی در سهولت بخشی استفاده از این متون را برای دانشجویان فراهم نهیم. در این مجموعه سعی شده است، ترجمه ای روان از تاریخ ادبیات و متون ارائه شود و در پایان هر متن نیز واژگان ترجمه شده است و مجموعه سوالات طبقه بندی شده (نیمسال اول ۱۳۸۸ تا نیمسال دوم ۱۳۹۴) به همراه پاسخنامه گنجانده شده تا دانشجویان با نحوه ی طرح سوالات پایان ترم و همچنین آزمون های ورودی تحصیلات تکمیلی آشنایی لازم را کسب نموده و جهت بخشی مطالعاتی مفیدی از این متون بدست آید و لازم به ذکر است برخی از این متون توسط مترجمان برجسته ترجمه شده است و بدون هیچ گونه تغییری و در پایان متن با استناد به ترجمه کتاب و ذکر منبع آورده شده است.

امید است علاوه بر جامعه ی دانشگاهی سایر علاقمندان نیز از آن بهره مند شوند و از پیشنهاد های اصلاحی شان جهت کیفیت بخشی هر چه بیشتر و بهتر، ما را مرهون لطف خود سازند.